Ο Φινέας, από νεαρός, είχε το χάρισμα να γνωρίζει τα μυστικά της μαντικής τέχνης. Το παράκανε όμως κι αποκάλυψε και μυστικά που δεν έπρεπε, οπότε θύμωσε ο Δίας και τον τιμώρησε να χάσει το φως του, να γίνει πρόωρα γέρος και να μην απολαύσει ποτέ την τροφή. Αυτό το τελευταίο έγινε σωστό μαρτύριο: Κάθε φορά, του έστρωναν πλούσιο γεύμα αλλά πριν να προλάβει να το γευτεί, παρουσιάζονταν οι τερατόμορφες φτερωτές Άρπυιες, η Αελλώ και η Ωκυπέτη, και του έτρωγαν όλο το φαγητό. Του άφηναν ψίχουλα, ίσα να τον συντηρούν στη ζωή, κι αυτά μαγαρισμένα.

Μια εξίσου διαδεδομένη εκδοχή θέλει τους θεούς, για κάποιο λόγο, να έβαλαν στον Φινέα ένα τρομερό δίλημμα: Να διαλέξει αν ήθελε να ζήσει πολλά χρόνια και να έχει το χάρισμα της μαντικής αλλά να μείνει τυφλός ή να πεθάνει νέος έχοντας ζήσει με πλήρη υγεία. Ο Φινέας διάλεξε την πρώτη περίπτωση οπότε θύμωσε ο θεός του φωτός Απόλλωνας ή ο Ήλιος και πρόσθεσαν της Άρπυιες στα δεινά του. Ότι κι αν έγινε, ο Φινέας δέχτηκε τη μοίρα του υπομονετικά, καθώς προείδε ότι κάποια στιγμή θα κατέφθαναν στη χώρα του οι Αργοναύτες και θα τον απάλλασσαν από το μαρτύριο.

Ήρθαν και ο Φινέας τους καλοδέχτηκε. Τα παιδιά του Βοριά, οι Αργοναύτες Ζήτης και Κάλαϊς, ανέλαβαν να τον απαλλάξουν από το μαρτύριο με τις Άρπυιες. Ετοιμάστηκε πλούσιο γεύμα, ενώ τα δυο αδέλφια καιροφυλακτούσαν με γυμνά σπαθιά. Όταν τα ιπτάμενα τέρατα εμφανίστηκαν, οι Βορεάδες τα έστρωσαν στο κυνήγι. Πέρασαν κάμπους και βουνά, στεριές και θάλασσες, έφτασαν στην Κεφαλονιά και στάθηκαν αποκαμωμένοι στην κορφή του Αίνου. Θυσίασαν στον Δία να τους βοηθήσει κι αυτός ανανέωσε το θάρρος και την αντοχή τους. Με νέο κουράγιο, οι Βορεάδες πρόλαβαν τις δυο Άρπυιες στα νησιά Πλωτές. Πάνω που ήταν έτοιμοι να τις σφάξουν, εμφανίστηκε η Ίριδα και ζήτησε να τις αφήσουν. Με τη σειρά τους, οι Άρπυιες υποσχέθηκαν ότι δεν θα ενοχλούσαν τον Φινέα άλλη φορά. Οι Βορεάδες τις άφησαν. Τα ιπτάμενα τέρατα πέταξαν στην Κρήτη, ενώ τα δυο αδέλφια «στρέψανε» προς τα πίσω, να προλάβουν τους άλλους Αργοναύτες. Από «τότε», παραδίδει ο Βιργίλιος, οι Πλωτές ονομάστηκαν Στροφάδες: Είναι τα δυο νησάκια που βρίσκονται 42 μίλια νότια της Ζακύνθου.

Η Εκάτη και η Έμπουσα

Ο Τιτάνας Κρείος και η κόρη του Πόντου και της Γης, Ευρυβία, απέκτησαν γιο τον Πέρση. Ο Τιτάνας Κοίος και η αδελφή του, Τιτανίδα Φοίβη, απέκτησαν κόρες την Αστερία και τη Λητώ. Γιος πανάρχαιων θεών, ο Πέρσης έσμιξε με την Αστερία και απέκτησαν κόρη την Εκάτη. Των νέων θεών αρχηγός, ο Δίας έσμιξε με την Λητώ και απέκτησαν τον Απόλλωνα και την Άρτεμη. Του Δία τα παιδιά έγιναν θεοί της νέας γενιάς του Ολύμπου, γεμάτα φως και λάμψη. Του Πέρση η κόρη έγινε υποχθόνια θεά και ανήκε στη λατρεία του κόσμου των νεκρών, των φαντασμάτων και της μαγείας.

Ταυτιζόταν με τη Σελήνη και συγχεόταν με την Άρτεμη. Λατρευόταν κυρίως στη Μ. Ασία. Ο Δίας την
τίμησε δίνοντάς της μερίδιο κι από τη γη κι από τον ουρανό κι από την θάλασσα αλλά έμεινε να ανήκει στον Κάτω κόσμο, παρ' όλο που μετείχε στην Γιγαντομαχία, στο πλάι των θεών του Ολύμπου (σκότωσε τον Κλυτίο εκτοξεύοντάς του αναμμένες δάδες, κατά πολλούς το έμβλημά της).

Η σύγχυση με τα παιδιά της Λητώς ίσως και να οφειλόταν στο ότι ο Απόλλωνας είχε την προσωνυμία Έκατος (Μακρινός) και η Άρτεμη την Εκάτη (Μακρινή). Με την Εκάτη να είναι στενά συνδεμένη με την Έμπουσα.

Κι αυτή κατοικούσε στην είσοδο του Κάτω Κόσμου. Ήταν ένα τέρας ή φάντασμα, με χάλκινο το μοναδικό της πόδι, ολόκληρη βαμμένη στο αίμα, και έπαιρνε διάφορες μορφές: αγελάδα, μουλάρι, σκύλα αλλά και όμορφη γυναίκα. Την έστελνε η Εκάτη να φοβίζει τους οδοιπόρους. Κατ' άλλους ήταν η ίδια η Εκάτη, ως εξουσιάστρια του Τάρταρου (η «Ταρταρούχος») που φορούσε τα χάλκινα σαντάλια της. Στις καλές της όμως, η Εκάτη φορούσε χρυσά σαντάλια.

Με τον καιρό, η Έμπουσα, έγινε Έμπουσες, όπως η Λάμια έγινε Λάμιες. Ο κόσμος φοβόταν «τις Λάμιες και τις Έμπουσες».

(τελευταία επεξεργασία, 28 Οκτωβρίου 2020)